

سبع تکالی

جناب آقای مهدیان مدیرعامل محترم بانک توسعه تعاون

جناب آقای صالح آبادی مدیرعامل محترم بانک توسعه صادرات ایران

جناب آقای چقازردی مدیرعامل محترم بانک سپه

جناب آقای مهری مدیرعامل محترم بانک صنعت و معدن

جناب آقای خدارحمی مدیرعامل محترم بانک کشاورزی

جناب آقای شایان مدیرعامل محترم بانک مسکن

جناب آقای حسین زاده مدیرعامل محترم بانک ملی ایران

جناب آقای شیری مدیر عامل محترم شرکت دولتی پست بانک

جناب آقای دولت آبادی مدیرعامل محترم بانک تجارت

جناب آقای لله گانی مدیرعامل محترم بانک رفاه کارگران

جناب آقای صیدی مدیرعامل محترم بانک صادرات ایران

جناب آقای بیگدلی مدیرعامل محترم بانک ملت

جناب آقای فطانت مدیرعامل محترم بانک آینده

جناب آقای بلگوری مدیرعامل محترم بانک اقتصاد نوین

جناب آقای پورسعید مدیرعامل محترم بانک ایران زمین

جناب آقای پرویزیان مدیرعامل محترم بانک پارسیان

جناب آقای قاسمی مدیر عامل محترم بانک پاسارگاد

جناب آقای عقیلی کرمانی مدیرعامل محترم بانک خاورمیانه

جناب آقای کریمی مدیرعامل محترم بانک دی

جناب آقای معرفت مدیرعامل محترم بانک سامان

جناب آقای قدمی مدیرعامل محترم بانک سرمایه

جناب آقای ایمانی مدیرعامل محترم بانک سینا

جناب آقای درخشندۀ مدیر عامل محترم بانک شهر

جناب آقای فرزین مدیرعامل محترم بانک کارآفرین

جناب آقای خامی مدیرعامل محترم بانک گردشگری

مدیرعامل محترم بانک مشترک ایران - ونزوئلا

جناب آقای حسین زاده مدیرعامل محترم بانک قرض الحسنہ رسالت

جناب آقای اکبری مدیرعامل محترم بانک قرض الحسنہ مهر ایران

جناب آقای جوادی مدیر عامل محترم موسسه اعتباری غیربانکی ملل

جناب آقای مطهری مطلق رییس محترم هیأت سرپرستی موسسه اعتباری غیربانکی توسعه

جناب آقای نظری رییس محترم هیأت سرپرستی موسسه اعتباری غیربانکی نور

پاسلام و احترام:

نظر به ضرورت ساماندهی نحوه اتصال صندوق‌های قرض‌الحسنه و شعب بانک‌های خارجی در کشور به سامانه‌های ملی پرداخت در راستای ارائه خدمات پرداخت الکترونیک به مشتریان تحت پوشش، به پیوست «چارچوب عضویت غیرمستقیم موسسات اعتباری در سامانه‌های ملی پرداخت» جهت استحضار و بهره برداری ارسال می‌گردد.

مستند اشاره شده ضمن تعریف و تفکیک انواع عضویت در سامانه‌های ملی پرداخت شامل عضویت مستقیم و غیرمستقیم، شرایط و نحوه عضویت غیرمستقیم صندوق قرض‌الحسنه و شعبه بانک خارجی در کشور از طریق موسسات اعتباری که به عنوان عضو مستقیم در سامانه‌های ملی پرداخت فعالیت می‌نمایند، را تبیین می‌نماید. همچنین میزان مسئولیت‌ها و تعهدات اعضا مستقیم و غیرمستقیم، مسئولیت تسویه پولی فعالیت عضو غیرمستقیم، شرایط لازم‌الرعايه و نظارت بر فعالیت عضو غیرمستقیم، مقررات انضباطی و شرایط خاتمه عضویت غیرمستقیم طی ۱۸ ماده و ۳ تبصره تشریح گردیده است.

خواهشمند است دستور فرمایید مراتب به کلیه واحدهای ذیریط جهت تمهد اقدامات لازم و تطبیق، شرایط با مفاد

مندرج در چارچوب ذکر شده اعلام گردید. (۱۳۳۷۴۴۲۲۵)

اداره نظامهای پرداخت

داود محمدیگی آمنه نادعلی زاده

۲۹۳۱-۲

٢٩١٦

1

F.H.

رونوشت:

- دبیر کل محترم بانک مرکزی - جهت استحضار.
 - معاون محترم فناوری های نوین - جهت استحضار.
 - معاون محترم حقوقی و امور مجلس - جهت استحضار.
 - معاون محترم نظارت بانک مرکزی - جهت استحضار.
 - مدیر کل محترم ریالی و نشر - بازگشت به نامه شماره ۷۵۲۲۸ /۰۳/۱۲ مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۱۲، جهت استحضار.
 - مدیر کل محترم مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی - جهت استحضار.
 - مدیر کل محترم نظارت بر بانکها و موسسات اعتباری - جهت استحضار.
 - رئیس محترم سازمان تولید اسکناس و مسکوک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - جهت استحضار.
 - مدیر کل محترم اقتصادی - جهت استحضار.
 - مدیر کل محترم سیاستها و مقررات ارزی - جهت استحضار.
 - مدیر محترم اداره مجوزهای بانکی - جهت استحضار.
 - مدیر محترم اداره روابط عمومی جهت استحضار
 - رئیس گروه نظارت و کنترل اداره نظام های پرداخت - جهت اطلاع.
 - رئیس گروه رصد و پایش اداره نظام های پرداخت - جهت اطلاع.
 - رئیس گروه توسعه و امنیت اداره نظام های پرداخت - جهت اطلاع.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معاونت فناوری‌های نوین

اداره نظام‌های پرداخت

چارچوب عضویت غیرمستقیم صندوق‌های قرض‌الحسنه و شعب بانک‌های خارجی در ایران در سامانه‌های
ملی پرداخت

ویرایش یکم

اسفند ۱۳۹۹

مقدمه

با هدف انتظامبخشی و ساماندهی نحوه اتصال موسسات اعتباری مجاز به سامانه‌های ملی پرداخت و ارائه خدمات از سوی موسسات یادشده، «چارچوب عضویت غیرمستقیم موسسات اعتباری در سامانه‌های ملی پرداخت»، که از این پس چارچوب عضویت نامیده می‌شود؛ تصویب می‌گردد.

فصل اول: تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱. معنی واژه‌ها و عبارات به کار رفته در چارچوب عضویت، اختصاراً به شرح زیر است:

۱. بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
۲. اداره نظام های پرداخت: اداره نظام های پرداخت «بانک مرکزی».
۳. اداره مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم: اداره مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم «بانک مرکزی».
۴. مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی: مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی «بانک مرکزی».
۵. مدیریت کل نظارت بر بانک و موسسات اعتباری: مدیریت کل نظارت بر بانک و موسسات اعتباری «بانک مرکزی».
۶. حوزه نظارت: معاونت نظارت «بانک مرکزی».
۷. کمیسیون پولی و بانکی: کمیسیون پولی و بانکی «بانک مرکزی».
۸. موسسه اعتباری: بانک یا موسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا مجوز «بانک مرکزی» تأسیس شده و تحت نظارت آن قرار دارد.
۹. بانک: «موسسه اعتباری» است که به موجب قانون و یا با مجوز «بانک مرکزی» در عنوان خود از نام بانک استفاده می‌کند.
۱۰. موسسه اعتباری غیربانکی: «موسسه اعتباری» است که مجاز به استفاده از نام «بانک» در عنوان خود نبوده و از امکان اخذ سپرده قرض‌الحسنه جاری برخوردار نمی‌باشد.
۱۱. صندوق قرض‌الحسنه: مؤسسه غیرتجارتی موضوع بند (الف) ماده (۲) «آین‌نامه اصلاحی ثبت تشکیلات و مؤسسات غیرتجارتی» که صرفاً به عملیات قرض‌الحسنه اشتغال دارد و تحت نظارت «بانک مرکزی» فعالیت می‌نماید.

۱۲. بانک خارجی^۱: مؤسسه‌ای که تحت عنوان «بانک» در خارج از ایران تأسیس شده و تحت نظارت مرجع نظارت بانکی متبع خویش به کسب و کار بانکی اشتغال دارد.

۱۳. شعبه بانک خارجی: واحد عملیاتی از «بانک خارجی» مشتمل بر نوع اول و دوم که با مجوز «بانک مرکزی» و در چارچوب دستورالعمل نحوه تاسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی شعبه و دفتر نمایندگی «بانک خارجی» در ایران (موضوع یکهزار و دویست و شصت‌مین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۷/۲۴ شورای پول و اعتبار)، نسبت به انجام عملیات بانکی و ارائه خدمات بانکی اقدام می‌نماید.

۱۴. سامانه‌های ملی پرداخت: مجموعه سامانه‌های «شبکه الکترونیکی پرداخت کشور» که تحت نظارت و راهبری «بانک مرکزی» قرار دارند و در بندهای (۱۳,۱) الی (۱۳,۳) به شرح ذیل تعریف شده‌اند:

۱۵. شتاتب (شبکه تبادل اطلاعات بین بانکی): مجموعه استانداردها، مقررات، رویه‌ها، نرم‌افزارها و سخت‌افزارها که بسترها لازم را به منظور تبادل اطلاعات، تهاتر و تسويه تراکنش‌های مربوط به کارت‌های پرداخت، فراهم می‌سازد.

۱۶. ساتنا (سامانه تسويه ناخالص آنی): نظام الکترونیک است که پردازش و تسويه تراکنش‌های کلان بین بانکی و دستورپرداخت‌های فوری بین حساب‌های مشتریان در دو بانک را به صورت انفرادی و آنی انجام می‌دهد.

۱۷. پایا (سامانه پایاپای الکترونیک): زیرساخت اصلی انتقال وجه بین بانکی حسابی انبوه، باهدف پردازش الکترونیکی مبادلات غیرکلان بین بانکی و همچنین دریافت و پردازش انواع دستورپرداخت‌های انفرادی و گروهی است.

۱۸. عضو مستقیم: «موسسه اعتباری» که با امضای موافقنامه‌های عضویت در «سامانه‌های ملی پرداخت» و تایید «بانک مرکزی» به عضویت «سامانه‌های ملی پرداخت» درآمده است.

۱۹. حساب تسويه: عبارت است از حساب «عضو مستقیم» در «ساتنا» که نتیجه پایاپای فعالیت «عضو مستقیم» در «سامانه‌های ملی پرداخت»، برای انجام تسويه پولی بین اعضا در آن اعمال می‌شود.

۲۰. عضو غيرمستقیم^۲: «صندوق قرض‌الحسنه» و یا شعبه «بانک خارجی» در ایران که با تایید «بانک مرکزی» می‌تواند از طریق «عضو مستقیم»، خدمات عضویت در «سامانه‌های ملی پرداخت» را دریافت نماید.

۲۱. رتبه نظارتی: نشان دهنده وضعیت ثبات و سلامت «موسسه اعتباری» در هر مقطع زمانی می‌باشد و از طریق رتبه‌بندی موسسات اعتباری توسط «بانک مرکزی» با استفاده از شاخص‌هایی نظری کیفیت سرمایه، دارایی‌ها، مدیریت، سودآوری، مدیریت نقدینگی و ریسک بازار انجام می‌ذیرد. براساس رتبه مذبور، موسسات اعتباری در پنج سطح عالی (۱)، خوب (۲)، متوسط (۳)، ضعیف (۴) و بد (۵) طبقه‌بندی می‌شوند. این رتبه توسط «حوزه نظارت» تعیین و ابلاغ می‌گردد.

^۱ براساس تعاریف دستورالعمل نحوه تاسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی شعبه و دفتر نمایندگی بانک خارجی در ایران (موضوع یکهزار و دویست و شصت‌مین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۷/۲۴ شورای پول و اعتبار)

^۲ Third Party Participant

۱۹. رتبه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم: نشان دهنده وضعیت انطباق «موسسه اعتباری» با شاخص‌های تعیین شده توسط «بانک مرکزی» بوده و بر اساس رتبه‌بندی مذبور، موسسات اعتباری در پنج سطح عالی (۱)، خوب (۲)، متوسط (۳)، ضعیف (۴) و بد (۵) طبقه‌بندی می‌شوند.

۲۰. رتبه فناوری اطلاعات: نشان دهنده وضعیت انطباق «موسسه اعتباری» با استانداردهای تعیین شده توسط «بانک مرکزی» بوده و بر اساس رتبه‌بندی مذبور موسسات اعتباری در پنج سطح عالی (۱)، خوب (۲)، متوسط (۳)، ضعیف (۴) و بد (۵) طبقه‌بندی می‌شوند.

۲۱. رتبه موسسه اعتباری: برآیند «رتبه نظارتی»، «رتبه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم» و «رتبه فناوری اطلاعات» که به تائید «کمیسیون بولو»، و «بانکه»، مرسد.

۲۲. سامانه نظارتی: سامانه نظارتی جمع آوری و نگهداری اطلاعات صندوق‌های قرضالحسنه نزد «بانک مرکزی» ممکن باشد.

نحوه و شایط عضویت غیر مستقیم د، «سامانه‌های مل. بر داخت» فصل دوم:

ماده ۲. عضويت در «سامانه های ملی پرداخت» به دو صورت عضويت مستقيم یا عضويت غيرمستقيم صورت می‌پذيرد. عضويت مستقيم مختص «موسسه اعتباری» و عضويت غيرمستقيم مختص «صندوق قرض الحسنہ» و یا «شعبه بانک خارجی» در ايران ممکن باشد.

ماده ۳. «عضو مستقیم» بر حسب «رتبه موسسه اعتباری» با تائید «کمیسیون پولی و بانکی»، مجاز به ارائه خدمات «عضویت غیرمستقیم» در «سامانه های ملی پرداخت» به «صندوق قرض الحسنہ» و یا شعبه «بانک خارجی» در ایران نمی باشد.

تیکھی ۵: «کمپیوون، یول، و بانک» مشخصات و تعداد اعضای غیرمستقیم هر «عضو مستقیم»، ا تعیین، م نمایند.

ماده ۴. «صندوق قرض الحسن» و یا «شعبه بانک خارجی» در ایران بنا به تشخیص «بانک مرکزی» و از طریق «عضو مستقیم» می‌تواند به عنوان «عضو غیرمستقیم» منوط به داشتن شرایط زیر، در «سامانه‌های ملی پرداخت» فعالیت نماید:

^{۱۴}. دارا بودن احراز نامه فعالیت برای «صندوقه قرض الحسنه» و شعبه «بانک خارج» در ایران؛

^{۲۴} ثبت «صندوق، قرض الحسنه» در «سامانه نظارت»؛

^{۳۴}: تابید عملکرد از سوی، «جهوز نظارت»؛

٤٠٤. دا بود: مبلغ سی ماشه ثبت شده بیش از ۶۰ میلیارد دلار با، «صنعته قرض الحسنه»؛

۴.۵. دا بودن تابدیه عضویت غدیر مستقیم از «کمیسیون بول و بانک».

۵. هر «عضو غیر مستقیم» صفاً؛ طبقه، یک «عضو مستقیم» می‌باشد؛ «سامانه‌ها»، مل. بـ «داخلت» فعالیت نمایند.

ماده ۶. تسویه پولی نتیجه پایاپای فعالیت «عضو غیرمستقیم» در «سامانه‌های ملی پرداخت»، در «حساب تسویه» مربوط به «عضو مستقیم» اعمال می‌شود.

ماده ۷. «عضو مستقیم» موظف است پیش از ارائه خدمت به «عضو غیرمستقیم» از طریق «سامانه‌های ملی پرداخت»، نسبت به مکاتبه با «اداره مجوزهای بانک»، و اخذ مجوز لازم از «بانک مرکزی» اقدام نماید.

ماده ۸. «عضو غیرمستقیم» موظف است جهت استفاده و بهره برداری از هر یک از «سامانه های ملی پرداخت»، قوانین، مقررات و دستورالعمل های مربوط به هر خدمت را رعایت نماید.

۹. «عضو مستقیم» موظف است به محض اطلاع از هرگونه تخلف ناشی از بهره‌برداری «عضو غیرمستقیم» از «سامانه‌های ملی پرداخت»، ضمن توقف آنی تخلف مزبور بالاصله مراتب را به «بانک مرکزی» اطلاع دهد. گزارش اقدامات اصلاحی را حداکثر ظرف یک هفتنه به «مدیریت کل نظارت بر بانک و موسسات اعتباری» ارسال نماید.

ماده ۱۰. «عضو مستقیم» موظف به تهیه و نگهداری گزارشات نظارتی و عملکردی «عضو غیرمستقیم» و ارائه گزارش‌های مذکور به «بانک مرکزی»، حسب درخواست می‌باشد.

ماده ۱۱. «عضو مستقیم» موظف به حصول اطمینان از رعایت کلیه قوانین و مقررات ناظر بر نظام پرداخت کشور اعم از دستورالعمل‌های وضع شده و بخشنامه‌های ابلاغی توسط «بانک مرکزی» و اصلاحات آتی آن‌ها و نیز الزامات مندرج در مقررات مازه‌های بولشوبی، از سوی «عضو غیرمستقیم» تحت نظارت خود می‌باشد.

ماده ۱۲. «عضو مستقیم» موظف به ثبت و حفظ سوابق تراکنش‌های «عضو غیرمستقیم» تحت مدیریت و نظارت خود موضوع این چارچوب عضویت، بر اساس آیین‌نامه مدت و طرز نگهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر مؤسسات اعتباری مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۵/۰۳/۱۱ شورای پول، و اعتبار می‌باشد.

ماده ۱۳. «عضو مستقیم» و «عضو غیرمستقیم»، موظف به رعایت الزامات مبارزه با پوششی و تامین مالی تروریسم از جمله لزوم وجود سیاست و رویه‌های مبارزه با پوششی، شناسایی مشتریان، نگهداری سوابق و اسناد، ارسال گزارش عملیات مشکوک و اتخاذ رویکرد ریسک محور و سایر وظایف محوله در قوانین مبارزه با پوششی و تامین مالی تروریسم و اصلاحیه‌های بعدی آن‌ها و آئین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پوششی از جمله فصل ششم در خصوص نقایق و انتقال، الکترونیک، و سایر مقررات مربوطه می‌باشد.

تبصره ۱. در صورتی که «عضو مستقیم» تقاضای دریافت اطلاعات تکمیلی در مورد طرفین تراکنش و یا دلیل تراکنش را از «عضو غیرمستقیم» داشته باشد، «عضو غیرمستقیم» موظف است اطلاعات کامل را ظرف مدت زمان مشخص شده و به شیوه تعیین شده در متن تفاهمنامه های دوجانبه در اختیار وی قرار دهد.

تبصره ۲. در صورت عدم ارائه اطلاعات مرتبط با تبصره ۱ توسط «عضو غیرمستقیم»، «عضو مستقیم» می‌تواند از پردازش تراکنش‌های وی خودداری نماید.

فصل سوم: شرایط خاتمه «عضویت غیرمستقیم» در «سامانه‌های ملی پرداخت»

ماده ۱۴. خاتمه عضویت غیر مستقیم با احراز حداکثری، یکی از شرایط زیر توسط «کمیسیون بولن» و «بانکه قاباً» انجام است:

^{۱۱۴} ۱. انقضای و بالغه محمد؛ فعالیت «عضو غیر مستقیم» از سمو، «بانک ملکی»،

۲،۱۴. تنزل «رتبه موسسه اعتباری» مربوط به «عضو مستقیم» با تشخیص «کمیسیون پولی و بانکی»؛

۳،۱۴. گزارش «حوزه نظارت» درخصوص تخلف «عضو غیر مستقیم» با تائید «کمیسیون پولی و بانکی»؛

۴،۱۴. لغو عضویت «عضو مستقیم» در «سامانه‌های ملی پرداخت»؛

۵،۱۴. درخواست «عضو مستقیم» مبنی بر لغو عضویت غیرمستقیم با ارائه برنامه خاتمه عضویت و تائید «کمیسیون پولی و بانکی».

ماده ۱۵. «عضو غیر مستقیم» موظف است برنامه خاتمه عضویت را مشتمل بر زمان‌بندی به گونه‌ای ارائه دهد که هیچ گونه تعهدی از «عضو غیر مستقیم» شامل صدور دستورپرداخت بین مشتری، حقیقی و حقوقی به تاریخ موثر، پس از طی مهلت زمانی که از سوی «بانک مرکزی» تعیین می‌گردد، نداشته باشد و نسبت به انسداد کلیه ابزار پرداخت کارتی صادره و کانال‌های پذیرش ابزار پرداخت کارتی، مربوط به «عضو غیر مستقیم»، اقدام نماید. همچنین برنامه مزبور بایستی نحوه اطلاع‌رسانی به کلیه اعضای «سامانه‌های ملی پرداخت» و مشتریان درخصوص عدم ارائه خدمت به «عضو غیر مستقیم» را دربرداشته باشد.

ماده ۱۶. خاتمه عضویت غیرمستقیم نافی مسئولیت‌های «عضو مستقیم» در قبال مشتریان، «بانک مرکزی» و سایر اعضای «سامانه‌های ملی پرداخت» نمی‌باشد.

۶۰۰۰۰۰۰۰ فصل چهارم: مقررات انصباطی

ماده ۱۷. «کمیسیون پولی و بانکی» حسب مورد و براساس گزارش‌های دریافتی از حوزه‌های ذیربط در «بانک مرکزی» مبنی بر نقض مفاد این چارچوب از حیث الزامات فناوری اطلاعات، شاخص‌های نظارتی، ضوابط میارزه با پوشش‌مندی و تامین مالی تروریسم، در صورت احراز هریک از موارد زیر می‌تواند اقدامات انصباطی به شرح ماده ۱۸ این چارچوب عضویت را به مورد اجرا بگذارد:

۱،۱۷. «عضو مستقیم» و «عضو غیرمستقیم» شرایط خود را با مفاد این چارچوب عضویت تطبیق نداده و یا از مقررات ذکر شده در آن تخطی نموده و یا مواردی از آن را نقض کرده باشند.

۲،۱۷. وضعیت مدیریت نقدینگی «عضو مستقیم» از سوی «بانک مرکزی» مطلوب تشخیص داده نشده باشد.

۳،۱۷. عملکرد «عضو غیر مستقیم» در تعامل با «عضو مستقیم» مطلوب تشخیص داده نشده باشد.

۴،۱۷. رأی قطعی دادگاه صالح مبنی بر عدم ادامه عملیات «عضو مستقیم» و «عضو غیرمستقیم».

ماده ۱۸. «بانک مرکزی» بسته به نوع و میزان تخلف «عضو مستقیم» و «عضو غیرمستقیم» می‌تواند اقدامات تنبیه‌ی زیر را اتخاذ نماید:

۱،۱۸. ارسال اخطار با مهلت اصلاح عملکرد به «عضو مستقیم»؛

۲،۱۸. پیگیری اخذ هزینه ناشی از خسارات وارد شده به «سامانه‌های ملی پرداخت»، از «عضو مستقیم»؛

۳،۱۸. اعمال محدودیت «عضو مستقیم» و «عضو غیرمستقیم» در استفاده از «سامانه‌های ملی پرداخت»؛

۴،۱۸. لغو عضویت و اخراج «عضو مستقیم» از «سامانه‌های ملی پرداخت».

چارچوب عضویت غیرمستقیم موسسات اعتباری در سامانه‌های ملی پرداخت در چهار فصل شامل ۱۸ ماده و ۳ تبصره در جلسه شماره ۱۸۹ «کمیسیون پولی و بانکی» مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۶ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد.

